

Το ύδωρ στην Παλαιά Διαθήκη

Ορθοδοξία / Ερμηνεία Αγίας Γραφής

Κωνσταντίνος Δ. Μενιδιάτης, Δρ. Χημείας Πανεπιστημίου Αθηνών

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι αναφορές του Βιβλίου του Λευιτικού στις χρήσεις του ύδατος τόσο στις καθιερωμένες θυσίες και αγιστείες, όσο και στους διαφόρους καθαρμούς που επιτελούνται για την εξάλειψη της ακαθαρσίας που μολύνει τον άνθρωπο¹. Στην αρχή του ιερού βιβλίου (1,1-7,38) περιγράφεται το τυπικό των θυσιών με κάθε λεπτομέρεια. Μία από τις έξι πράξεις που περιελάμβανε η σπουδαία και αρχαιότατη θυσία του ολοκαυτώματος² ήταν το πλύσιμο με νερό των εντοσθίων και των ποδιών του ζώου που προορίζονταν για τη θυσία: «τα δε εγκοίλια και τους πόδας πλυνούσιν ύδατι, και επιθήσουσιν οι ιερείς τα πάντα επί το θυσιαστήριον κάρπωμα εστί, θυσία, οσμή ευωδίας τω Κυρίω»³. Δεν είναι διευκρινισμένο το ποιος έκανε την πράξη αυτή, είναι όμως βέβαιο ότι η πλύση των σπλάγχχνων και των ποδιών του ζώου γινόταν για να απομακρυνθούν οι ακαθαρσίες που προφανώς είχαν, και να αποφευχθεί τοιουτοτρόπως η βεβήλωση του θυσιαστηρίου⁴.

Θα πρέπει, ασφαλώς, να γίνει αναφορά και στον τελετουργικό καθαρμό που λαμβάνει χώρα κατά την καθιέρωση - χειροτονία, ως ιερέων, του Ααρών και των

υιών του από τον Μωϋσή⁵. Σε αυτήν την τελετή μάλλον πλένονταν όλο το σώμα, χωρίς όμως να γνωρίζουμε περισσότερες λεπτομέρειες. Παρόμοια πλύση ολοκλήρου του σώματος αναφέρεται και για τον Αρχιερέα κατά την ημέρα του Εξιλασμού. Σε άλλες περιπτώσεις οι ιερείς έπλεναν μόνο τα χέρια και τα πόδια τους (Εξόδ. 30,19-21 & 40, 30-31) προκειμένου να εισέλθουν στο αγιαστήριο και να προσφέρουν τη λατρεία⁶.

Το «Λευιτικόν» στη συνέχεια περιλαμβάνει ένα πλήθος νόμων, διατάξεων και τελετουργιών που σχετίζονται με την έννοια της καθαρότητας. Στις περισσότερες των περιπτώσεων το πλύσιμο με νερό είναι απαραίτητο μέρος της όλης πρακτικής για να επανέλθει ο άνθρωπος στην προτέρα κατάσταση της καθαρότητας και να έχει τη δυνατότητα να λατρεύσει τον Θεό. Πλύση δι' ύδατος διατάσσεται όταν κανείς έλθει σε επαφή με ζώα που ο Μωσαϊκός Νόμος θεωρεί άκάθαρτα⁷, στις περιπτώσεις των διαφόρων δερματοπαθειών που ονομάζονται συλλήβδην «λέπρα»⁸, στις περιπτώσεις της «λέπρας» των ενδυμάτων και των οικιών δηλ. της μούχλας (μυκήτων)⁹ και τέλος στις περιπτώσεις εκείνες της «ακαθαρσίας» που έχουν να κάνουν με τη γενετήσια λειτουργία¹⁰.

Αξιοσημείωτη είναι η τελετή που ελάμβανε χώρα όταν ο άνθρωπος ή η οικία είχε καθαρισθεί από τη λέπρα (στιχ. 14, 4-7 & 14, 50-51). Αφ' ότου πλέον είχε επέλθει η

ίαση ο ιερέας διέτασσε να λάβουν δύο καθαρά πτηνά εκ των οποίων το ένα το έσφαζαν μέσα σε πήλινο σκεύος το οποίο περιείχε νερό φρέσκο - τρεχούμενο από πηγή ή πηγάδι, «ύδωρ ζων», όπως λέγει το κείμενο. Κατόπιν, ο ιερέας έπαιρνε το άλλο πτηνό, ένα κομμάτι ξύλου κέδρου, λίγη κόκκινη κλωστή, ένα κλωνάρι ύσσωπο και όλα αυτά τα βύθιζε στο νερό και το αίμα• στη συνέχεια με αυτά ράντιζε επτά φορές τον άνθρωπο για να τον εξαγνίσει και στο τέλος απελευθέρωνε το πτηνό¹¹. Η πατερική σοφία σε όλη την προαναφερθείσα νομική τελετουργία διαβλέπει¹² τη λύτρωση από την αμαρτία πού χαρίζει ο Χριστός διά του άγιου Βαπτίσματος¹³.

[Συνεχίζεται]

¹ Μητροπολίτου Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Ιερεμίου Φούντα, ΛΕΥΙΤΙΚΟΝ, Σειρά: ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ, Εκδ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ, Αθήναι, 2005, σελ. 182.

² Σαφώς, η θυσία του ολοκαυτώματος δεν είναι τίποτα άλλο παρά προεικόνιση τής θυσίας του Κυρίου. «Και της θυσίας ο λόγος, επ' αυτόν αν ίοι τον Εμμανουήλ», Κυρίλλου Αλεξανδρείας, ΓΛΑΦΥΡΑ ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΥΙΤΙΚΟΝ, PG 69, 545 Α.

³ Λευιτ. 1,9 & 1,13

⁴ Μητροπολίτου Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Ιερεμίου Φούντα, ένθ. άν., σελ. 214.

⁵ «και προσήνεγκε Μωυσής τον Ααρών και τους υιούς αυτού, και έλουσεν αυτούς ύδατι» Λευιτ. 8,6.

⁶ Μητροπολίτου Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Ιερεμίου Φούντα, ένθ. άν., σελ. 243.

⁷ Λευιτ. 11, 25. 11, 28. 11,32 & 11, 40.

⁸ Λευιτ. 13, 6. 13, 34.

⁹Λευιτ. 13, 56. 13,58 & 14, 50-51.

¹⁰ Λευιτ.15, 1-18.

¹¹ Μητροπολίτου Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Ιερεμίου Φούντα, ένθ. άν., σελ. 263-264 & 266-267.

¹² «Αλλ' ην εν τύποις τα διά του πανσόφου Μωσέως ωδίνοντα την αλήθειαν», Κυρίλλου Αλεξανδρείας, ένθ. αν., σελ. 556 C.

¹³ Αξιολογότατες είναι οι ερμηνείες στην τυπολογία τής όλης τελετής και αξίζει κανείς να τις μελετήσει: ι) Κυρίλλου Αλεξανδρείας, ένθ. αν., σελ. 556 B-561 D &

576 B-579 D. ii) «Θύεται το ορνίθιον εις αγγείον οστράκινον, προεμβληθέντος εις αυτό ύδατος ζώντος, ίνα γένηται ο καθαρισμός ύδατι και αίματι, άπερ εξήλθεν από της πλευράς του Σωτήρος. Ξύλον δε κέδρινον φησί το της σωτηρίας ημών ξύλον. Το δε κεκλωσμένον κόκκινον τύπος ην του τιμίου αίματος, δι' ου καθαίρεται ο κόσμος όλος. Οίμαι δε τον ύσσωπον, την διά του πνεύματος θερμότητα. Το δε σπαρτίον το κόκκινον την προς σάρκα σύμβασιν του Λόγου δηλούν», Ωριγένους, ΕΚΛΟΓΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΥΤΙΚΟΝ, ΡC 12, 404 Α.

<http://bitly.com/1UleK5n>